

COVID-19: AFSPRAKEN BIJ (NADEREND) OVERLIJDEN PATIËNTEN MET COVID-19, AZ DELTA

1.1 FAMILIE EN NAASTEN

- Voor naasten van mensen in een **kritieke of eindelevensfase** kunnen afspraken gemaakt worden met de afdeling over wanneer bezoek mogelijk is.
- De aanwezigheid van partner, familie of naasten wordt toegestaan, met de voorwaarde dat deze PBM aandoen (schort, handschoenen en masker). Nabestaanden wordt aanbevolen de patiënt niet aan te raken.
- Het bezoek in het mortuarium van het ziekenhuis wordt niet toegestaan. Let wel: heel wat begrafenisondernemers zullen dit eveneens niet toestaan. Het is dan ook belangrijk de familie te informeren hierover af te stemmen met de begrafenisondernemer zelf.
- Persoonlijke eigendommen van de overleden patiënt worden meegegeven aan de nabestaanden of aan de begrafenisondernemer in een afgesloten plastic zak met sticker "isolatie", het wordt aangeraden dit materiaal pas 3 dagen na overlijden uit de zak te halen.
- Bekijk zeker ook de [algemene procedure](#) bij overlijden van de patiënt

1.2 ALGEMENE AFSPRAKEN

Verzorgen overledene op de afdeling

- Bij het verzorgen van de overledene worden PBM gedragen: FFP2-masker, schort, handschoenen en beschermbril
- Er wordt een chirurgisch masker aangebracht bij de overledene, in functie van veiligheid van medewerkers en de begrafenisondernemer
- Vóór het verplaatsen moeten katheters, lijnen en andere tubes verwijderd worden. Hierbij moet men verzekeren dat lichaamsvloeistoffen die uit openingen lekken, gestopt worden. Een pacemaker of andere devices worden verwijderd in het ziekenhuis en dit met gebruik van volledige PBM
- De overledene wordt in een hygiënische hoes geplaatst, die volledig wordt gesloten. De hygiënische hoes wordt volledig ontsmet met Clinell
- De hygiënische hoes krijgt de sticker "isolatie"
- Bedranden worden ontsmet met Clinell, in functie van het transport naar het mortuarium
- De begrafenisondernemer wordt mondeling gecommuniceerd dat het gaat om een patiënt met (vermoeden van) Covid-19
- Het onthaal wordt verwittigd dat het gaat om een patiënt met (vermoeden van) Covid-19

Vervoer van overleden patiënt naar mortuarium

- De overledene wordt vervoerd naar het mortuarium:
  - o De zorgverlener draagt een chirurgisch masker
  - o Gebruik de voorziene liften volgens liftenplan
- De zorgverlener trekt handschoenen en een gele schort aan
- De overledene wordt verplaatst naar de brancard
- Een nieuw wit laken wordt over de patiënt gelegd. Een klever met 'isolatie' wordt op het wit laken gehangen.
- Plaats de overledene in een koelcel. Een klever 'isolatie' wordt gehangen op de deur van de koelcel
- Bedlinnen wordt van het bed verwijderd en wordt in een gele linnenzak met sticker "isolatie" geplaatst
- Ontsmet het bed met Clinell en doe de beschermingsmaatregelen uit. Deze worden in een blauwe zak geplaatst. Voorzie de blauwe zak van een COVID19-isolatiesticker
- Pas handhygiëne toe

Ophalen van de overledene door de begrafenisondernemer

- De onthaalmedewerker geeft zoals gewoonlijk de overlijdensakte en toegangsbadge mee aan de begrafenisondernemer. De onthaalmedewerker verwittigt de begrafenisondernemer nogmaals dat het gaat om een patiënt met (vermoeden) van Covid-19.
- De begrafenisondernemer doet PBM aan : schort, handschoenen en chirurgisch masker
- De onthaalmedewerker verwittigt de schoonmaak dat de begrafenisondernemer een patiënt met Covid-19 is komen halen. De schoonmaak staat in voor de eindschoonmaak van de koelcel:
  - o Het linnen wordt in een gele zak gestopt, de zak krijgt een sticker "isolatie"
  - o De brancard wordt ontsmet met clinell.
  - o Schort en handschoenen worden verwijderd.
  - o Handhygiëne wordt toegepast en de medewerker verlaat het mortuarium

Voor artsen:

- Een overlijden van een patiënt verdacht of bevestigd COVID moet gemeld worden aan de hoofdgeneesheer.
- **Op het overlijdensattest (Model IIIC of IIID) moet de arts bij het overlijden van een patiënt die COVID19 positief testte of bij een klinisch vermoeden dat deze COVID-19 positief is, maar geen test werd uitgevoerd (mogelijk geval) op strook A bij rubrieken 'bezwaar tegen schenking lichaam(2)':ja aankruisen en bij 'bezwaar tegen eventueel vervoer zonder kist(6)':neen. Verdere informatie en aanpak in het geval van een sterfgeval vindt u hier https://epidmio.wiv-isp.be/ID/Documents/Covid19/COVID-19_procedure_deaths_NL.pdf**
  - o Bij repatriëring naar het buitenland moet gemeld worden dat het gaat om vervoer van een lichaam na overlijden aan een besmettelijke ziekte.
  - o COVID-19 is geen tegenindicatie voor crematie
- Elk COVID-19 sterfgeval moet verplicht worden gemeld via het online formulier "monitoring ziekenhuisbedbezetting door COVID-19 patiënten"(Sciensano), volgens de richtlijnen die al bekend zijn bij ziekenhuizen. Vanaf 24 maart wordt deze databank de **officiële referentie voor sterfgevallen** als gevolg van COVID-19. Sterfgevallen in ziekenhuizen **hoeven niet langer aan de regionale autoriteiten te worden gemeld.**
- **Wanneer een patiënt overlijdt, moeten de epidemiologische gegevens worden doorgegeven aan Sciensano via de "ontslag" sectie van de online vragenlijst die hier te vinden is: <https://surveys.sciensano.be/index.php/213436?lang=nl>.**
- Indien een autopsie moet worden uitgevoerd op een lichaam moeten specifieke richtlijnen gevolgd worden (Sciensano)
- Het afstaan van het lichaam voor wetenschappelijk onderzoek wordt niet toegestaan

Referentie:

Sciensano: Procedure voor het beheer van een overlijden van een patiënt met COVID-19 (22 juli 2020)